

**В Е С Т Н И К
Ж А Р Ч Ы Ы
В У Л Л Е Т І Н**

ISSN 1696-7851

**И.АРАБАЕВ АТЫНДАГЫ
КЫРГЫЗ МАМЛЕКЕТТИК
УНИВЕРСИТЕТИНИН
ЖАРЧЫСЫ**

**ВЕСТНИК
КЫРГЫЗСКОГО
ГОСУДАРСТВЕННОГО
УНИВЕРСИТЕТА
ИМЕНИ И.АРАБАЕВА**

**BULLETIN
KYRGYZ STATE
UNIVERSITY
NAMED AFTER
I. ARABAEV**

Специальный выпуск, 2019

Подпись _____ заверяю
Ученый секретарь *Sky*
КГУ им. И. АРАБАЕВА

**MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE
OF KYRGYZ REPUBLIC**

Bulletin of KSU. I. Arabaev

The journal is registered by the Ministry of Justice of the Kyrgyz Republic
Special number, 2019

RSMI series 000382

Abdyrakhmanov T.A., Doctor of Historical, Professor, Chief Editor
Konurbaev T.A., Candidate of Psychological Sciences, Professor;
Kanimetov E.Zh., Doctor of Philosophy, Professor;
Maanaev E.Zh., Doctor of Historical, Professor;
Musaev S.Zh., Corresponding Member NAS KR, Doctor of Philology, Professor;
Amerdinova M.M., Doctor of Philosophy, Professor;
Akieva G.S., Doctor of Pedagogical, Professor;
Baisalov Zh.U., Doctor of Pedagogical, Professor;
Biibosunov B.I., Doctor of Physical and Mathematical, Professor;
Davletova Ch.S., Ph.D. in Biology, Professor;
Dyikanov S.K., Candidate of Physico-Mathematical Sciences, Professor;
Duishenaliev Ch.D., Candidate of Political Sciences, Professor;
Ivanova V.P., Doctor of Psychology, Professor;
Kaldybaeva A.T., Doctor of Pedagogical, Professor;
Kanimetov Zh.K., Doctor of Pedagogical, Professor;
Kapalbayev O.E., Candidate of Historical Sciences, Professor;
Karybaev S.K., Doctor of Economics, Professor;
Kerimbekov A.K., Doctor of Physical and Mathematical, Professor;
Kurbanova N.U., Doctor of historical, Professor;
Lailieva I. Zh., Doctor of Philology, Professor;
Samigullin E.V., Doctor of Economics, Professor;
Sadykbek Kyzy Jaina, Candidate of Philological Sciences, Associate Professor;
Satybaliev A.S., Doctor of Chemistry, Professor;
Suchodubova N.A., Candidate of Pedagogic Sciences, Associate Professor;
Turdukulov F.Z., Candidate of Economic Sciences, Professor;
Uturov K.U., Doctor of Philosophy, Professor;
Usuyama T. (Toshinobu Usuyama), Doctor, Professor, University of Tsukuba (Japan);
Chorov M.Zh., Doctor of Pedagogical, Professor;
Choduraev T.M., Doctor of Geographical, Professor;
Shakeeva Ch.A., Doctor of Psychological, Professor;
Eberhard Braun, Doctor, Professor;
Egemberdieva A.A., Doctor of Philology, Professor;
Ergeshov A.A., Doctor of Geographical, Professor;
Erkebaev A.E., Doctor of Philology, Professor;
Esengulov N.Zh., Doctor of Historical, Professor.
Shakirova K.K., Candidate of Economic Sciences

ISSN 1696-7851

RSCI №443-11/2018

Editorial address:

720026, Kyrgyz Republic, Bishkek, Razzakov street, 51 a.

Tel .: (+996) (312) 66-29-56 E-mail: vestnikarabaeva@mail.ru.

Signed for print: 08/05/2019. Delivered for print: 14/05/2019. Format: 60x84 1/8. Paper: offset.

Printing: offset. Cond.p.sh.: 38. Circulation: 500 copies.

Responsible editor: K.K. Shakirova.

© Kyrgyz State University named after I. Arabaev, 2019.

Содержание

ответственное обращение:

Абдырахманов Т.А. – Ректор КГУ им. И. Арабаева, д.и.н., профессор	5
Гейчман В.К. – директор Образовательной программы Фонда "Сорос-Кыргызстан"	6
Гилекеев К.М. – засл. работник образования КР, профессор, зав. Межвузовской лаборатории инклюзивного образования “Инклюзивная грамотность-как профессиональная компетентность современного педагога”	7
Кулайманова Р.Т. – декан педагогического факультета КНУ им. Ж. Баласагына, к.п.н., д-р пед. наук. “Болочок мугалимдерди инклюзивдик билим берүүнү ишке ашырууга даярдоо”	9
Тадирбекова А.А. – исполнительный директор Фонда Евразия Центральной Азии	13

СЕКЦИЯ 1. «ИНКЛЮЗИВНАЯ КУЛЬТУРА»

1. Абдылдабекова А.Б. Коммуникативное развитие детей с умственной отсталостью как средство социальной адаптации.	15
2. Абдылдабекова А.Б. Пути формирования коммуникативных умений и навыков у младших школьников с нарушением интеллекта.	18
3. Дуйшеналиева Р. Соблюдение принципа преемственности как условие успешной социализации дошкольников и младших школьников	22
4. Дуйшеналиева Р. Факторы социализации личности ребенка в дошкольном и младшем школьном возрасте.	27
5. Дөөлөтбекова Ж.К. Функции и принципы управления качеством подготовки учителей начальной школы в вузе.	32
6. Именова З. Инклюзивное образование-эффективное включение детей в общеобразовательные школы.	36
7. Калюта М. А. Проблемы формирования инклюзивной культуры и внедрения инклюзивного образования.	39
8. Кошечкина Е.А. Проблемы получения образовательных услуг лицами с ментальной инвалидностью в малых городах России.	43
9. Муратбекова Ж., Насакеева И., Ооганова М.И. Башталгыч класстардын окуу программаларында, окуу китептеринде фонетикалык материалдардын берилиш абалы. ..	46
10. Насакеева И. Башталгыч мектепте тыбыштарды окутуунун методологиялык маселелери.	49
11. Никифорова Е.Э. Анализ особенностей транслирования идеи социальной инклюзии посредством видеороликов.	53
12. Ниязова М.А., Имакеева Р.К., Омурбаева Д.К. Формирование социокультурных компетенций учащихся начальной школы.	55
13. Сатарова А. К. Роль педагогической практики в формировании мотивационной компетентности у будущих логопедов.	59
14. Сыдыгалиева Ж. Метод проектов как средство реализации профессиональной ориентации на уроках информатики.	61
15. Сыдыгалиева Ж. Профессиональная ориентация: понятие, типы и уровни	64
16. Тимошевская Е.С. Проект – «Illuminate your day» как ресурс образования детей, находящихся на длительном лечении.	67
17. Тогузбаева Н. М. Проблемы развития инклюзивного образования в Кыргызстане.	69
18. Турдубаева К. История инклюзивного образования в зарубежных странах.	73

Подпись _____ заверяю
Ученый секретарь _____
КГУ им. И. АРАБАЕВА

8. <i>Джапарова З.Б.</i> Инклюзивдик билим берүүдөгү технологиялар жана ар тараптуу баалоо ыкмалары	260
9. <i>Джетобаева А. Н.</i> Организация физического воспитания детей с ограниченными возможностями здоровья в инклюзивной среде.	263
10. <i>Жаманкулова Ж.А., Дүйшөналиева Ж.</i> Башталгыч класста көрсөтмө куралдарды колдонуунун мааниси.	267
11. <i>Жеңишбекова Н.Ж.Иманалиева М. И.</i> Коррекция речевого и психического развития у детей с церебральным параличом.....	270
12. <i>Кабатаева Г.К.</i> Специфические особенности эмоционально-волевого статуса детей с нарушениями слуха.....	275
13. <i>Кабатаева Г.К.</i> Проблема эмоционально-волевого развития лиц со слуховой депривацией в психолого-педагогической литературе	278
14. <i>Кадиева Ж.</i> Современные подходы и методы психологического изучения детей с ЗПР	283
15. <i>Кадиева Ж.</i> Психокоррекционные направления работы с детьми младшего школьного возраста имеющими ЗПР	287
16. <i>Кубанычбек уулу Кутманбек</i> Орто мектепте математиканы окутууда окуучулардын логикалык ой жүгүртүүсүн өнүктүрүү	291
17. <i>Кыдыралиева Лаура Узаква Назира Качыбек кызы Жибек</i> Развитие логического мышления у школьников.....	295
18. <i>Кудайбергеннова Н., Албанова М., Кыдыралиева Д.</i> Баяндаманын башталгыч класс окуучуларынын адабий окуу сабагында байланыштуу речин өстүрүүдөгү орду.	298
19. <i>Кудайбергеннова Нуркан, Кыдыралиева Динара, Албанова Майрамкул Курманбековна</i> Адабий окуу сабагында интерактивдүү окутуунун ыкмалары.	301
20. <i>Кудлова О.Ю.</i> Формирование грамматического строя речи у детей старшего дошкольного возраста в рамках реализации ситуативного и системно-деятельностного подходов.	304
21. <i>Кулманова Д.Э., Шатманова У. Р.</i> Использование наглядности на уроках русского языка в начальных классах.	309
22. <i>Мамбетова Р.Р.</i> Окуучулардын кезин калыптандырууда лексикалык материалдардын кептеги жыштыгын аныктоо.	312
23. <i>Мамекова Жылдыз Акматбековна</i> Уровни развития пространственного мышления у младших школьников.	318
24. <i>Маткеева Айсулу Садыковна</i> Роль внеклассной работы в математической подготовке учащихся.	321
25. <i>Сасс Анастасия Александровна</i> Проектирование коррекционно-развивающей среды в условиях инклюзивного образования	324
26. <i>Сантасова О.В.</i> Профессионализация обучающихся с сенсорными нарушениями в условиях инклюзивного образования.	327
27. <i>Стрелкова И.С.</i> Преодоление речевых нарушений в процессе сопровождения детей с задержкой психоречевого развития как фактор инклюзии.	332
28. <i>Слотина М.Н.</i> Ранняя помощь детям, имеющим отклонения в развитии в возрасте от 0 до 3-х лет.	335
29. <i>Таштанбекова Жыпара, Атакбек кызы Айпери, Мамбетова Бактыгул.</i> Развитие математических знаний школьников.	338
30. <i>Темирова Г. М.</i> Математикалык билим берүүдөгү интерактивдүү окутуунун мааниси.	342
31. <i>Темирова Г. М.</i> Использование современных информационных технологий на уроках математики.....	345
32. <i>Тынычбек кызы Касиет.</i> Ата-энелерге атайын психологиялык-педагогикалык кеңеш берүүнүн жана колдоонун ролу	348

2. Вершловский, С.Г. Функциональная грамотность выпускников школ /С.Г. Вершловский, М. Матюшкина // Социологические исследования. – 2007. – № 5. – С. 140 – 144.
3. Гриханов, В.П. Формирование у учащихся с интеллектуальной недостаточностью практической математической компетенции в процессе обучения математике / В.П. Гриханов, Е.А. Жуковская // Специальная адукация. – №2. – 2013. – С.47 – 51.
4. Фишман, И.С. Подходы к оценке уровня сформированности ключевых компетентностей учащихся/ И.С. Фишман //Методист – 2007. – № 3. – С.2– 5; № 4. – С. 11–

УДК 376.5

Джапарова Э.
И. Арабаев атындагы КМУнун аспиранты
педагогика факультетинин
атайын педагогика жана психология кафедрасынын ага окутуучусу
ЖОЖдор аралык инклюзивдик билим берүү
лабораториясынын методикалык
Бишкек, Кыргыз Респуб.
e-mail: dzhaparova.77@kmu.edu.kg

ИНКЛЮЗИВДИК БИЛИМ БЕРҮҮДӨГҮ ТЕХНОЛОГИЯЛАР ЖАНА АР ТАРАПТУУ БААЛОО ЫКМАЛАРЫ

Аннотация: Макалада сабактарды өткөрүү жана ийкемдүү баа берүү системасын өнүктүрүү суроолору каралат. Баланы окутуунун натыйжаларын баалоо ыкмаларын жана баалоо формаларын иштеп чыгуу инклюзивдик класста ылайыкташкан окуу планын ишке ашыруу үчүн маселелер сүрөттөлөт.

Түйүндүү сөздөр: Инклюзивдик билим берүү, баалоо, баа, колдоо,

Джапарова Э.
Аспирант КГУ им. И. Арабаева
старший преподаватель кафедры
специальной педагогики
и психологии

ТЕХНОЛОГИИ В ИНКЛЮЗИВНОМ ОБРАЗОВАНИИ И РАЗНОСТОРОННИЕ МЕТОДЫ ОЦЕНИВАНИЕ

Аннотация: в статье отражены оценивание результатов обучения ребенка и разработка форм оценивания, учебных планов адаптированные для инклюзивных классов.

Ключевые слова: инклюзивное образование, оценивание, оценка, поддержка

Dzhaparova E.
Postgraduate student of KSU named after I. Arapbaev
senior teacher of the department of
special pedagogy
and psychopedagogy

TECHNOLOGIES IN INCLUSIVE EDUCATION AND MULTI-DIFFERENT METHODS EVALUATION

Annotation: the article reflects the assessment of the child's learning outcomes and the development of assessment forms, curricula adapted for inclusive classes.

Keywords: inclusive education, evaluation, evaluation, support

Подпись _____	заверяю _____
Ученый секретарь _____ КГУ им. И. АРАБАЕВА	

Инклюзивдик билим берүү жалпы педагогиканын философиясына, концептуалдык эдерине, принциптерине, жана закон ченемдүүлүктөрүнө таянат. Инклюзивдик билим берүүнүн экине балдарды дискриминациялоону бардык түрлөрүн жоюу, бардык адамдарга бирдей илени камсыз кылуу идеологиясы жатат, ошону менен бирге өзгөчө билим керектөөлөрү бар дарга өзгөчө шарттарды түзүү зарылчылыгын белгилейт. Инклюзивдик билим берүү – бардык дардын ар түрдүү муктаждыктарын камсыз кылуучу, баарына жеткиликтүү жалпы билим берүү процессин өнүктүрүү, демек мугалмден жогорку деңгээлдеги профессионалдуулукту, калуулукту, сыпайылуулукту, ийкемдүүлүктү, баардык балдарды уга билүү жана түшүнө үлүктү талап кылат. Инклюзивдик билим берүү, мектеп жашоосунун бардык тармагына ден-тугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдарды толук киргизүү процесси катары, айлана-чөйрөнүн нын муктаждыгын ылайыкташтырууну талап кылат. Мындай билим берүү балага эч кандай ийинчылдыгы жок, класс жамаатынан бөлүнбөстөн, жеке программа боюнча окууга мүмкүнчүлүк берет. Бирок, инклюзивдик билим берүүнү ишке ашыруу мектеп мугалимдери үчүн кээ бир ийинчылдыктарды жаратат. Инклюзивдик билим берүүдө окутуунун жыйынтыктарын баалоо ологиялары жана усулдары тууралуу суроолор көп туулат. Мугалимдер жана психологиялык-гогикалык колдоо адистеринин ишинин натыйжалуулугун маанилүү көрсөткүчтөрү баланын үшүнүн оң динамикасын чагылдырылат. Белгилүү бир мезгил ичинде баланын "кыймылынын" гунун баалоо билим берүү программасын иштеп чыгууну камсыз кылган ата-энелер жана ктер, мугалим тарабынан коюлган милдеттерди чечүүгө, түздөн-түз байланыштуу болот.

Тажрыйба көрсөтүп тургандай, инклюзивдик класстын мугалимдери бала кетирген күчтү ар бим эле эске ала беришпейт. Ишти кандай баалоону билбегендиктен, жыйынтыктарды же өтө ташат же жетишсиз баалашат. Бул учурда, окуучу кандай критерийлер боюнча баалаганы, бул тоо эмнени билдирээри тууралуу түшүнүгү жок, өз натыйжаларына сын көз менен карай ыт. Ошондой эле, бул позиция "өзгөчө" баланын классташтарынын арасында түшүнбөстүктү келет. Аларда суроолор пайда болот, ошондуктан өзгөчө ден соолук мүмкүнчүлүгү бар балага багытта өнүгүүгө жардам бериш үчүн, мугалимдин ата-энелер менен, психологиялык – гогикалык колдоонун (тьютор) адистери менен өз ара аракеттенишүүсү абдан маанилүү. олог, ата-энелер балага бул маселеде компетенттүү болууга: материал менен баланы алдын ала штыруу, көрсөтмө куралдарды даярдоо, окутуу ишин баалоо критерийлери менен баланы штыруу аркылуу жардам бере алышат.

Азыркы учурда дагы эле, мамлекеттик билим берүү стандарттары менен берилген баштапкы билим берүүнүн күтүлүп жаткан жыйынтыктары менен төп келбей турган болсо, анда, ден соолук мүмкүнчүлүгү бар баланын жетишилген натыйжаларын кандай баалоо керек суроо чечилген эмес. Бул маселе ченемдик документтерди түзүүнү талап кылат.

Инклюзивдик билим берүүдө окутуунун натыйжаларын баалоо боюнча кыйынчылыктарга бербөө үчүн, мугалимдердин ишмердүүлүгү төмөнкү принциптердин негизинде болушу керек: Баалоо албетте, билим берүү практикасына интеграцияланган үзгүлтүксүз процесс. Окутуу бына жараша баалоонун диагностикалык жана кесилиштик пайдалануу болушу мүмкүн. Ошондой эле, жыйынтыктоочу баалоо окутуу мезгилинде топтолгон жалпы баалардын натыйжасында коюлушу мүмкүн.

2. Баалоо критерийлүү гана болушу мүмкүн. Баа берүүнүн башкы критерийи окутуунун шандаштырылган жыйынтыгы (жыл ичинде жекече билим берүү программасын иштеп чыгуу учурунда (ЖББП)-баланын деңгээлинде жекече өзгөчөлүктөрү боюнча программалык материалдарды иштеп чыгуу милдети) болуп саналат. Ошол эле учурда, баалоо критерийлери жана эрежелери, баалоону билдирүү алгоритми алдын-ала, мугалимдерге жана окуучуларга белгилүү болушу керек. Кээде баалоонун жалпы критерийлерин кичине жергиликтүү критерийлерге бөлүү керек. Ар бир учурда, мугалим балага анын эмгеги кандай критерийлер менен бааланарын айтат, ошондой эле бул критерийлер жөнүндө ата-энесине маалымат берүүгө милдеттүү. башкы критерий баланын белгилүү бир милдетти аткаруу формасына таасирин тийгизет.

3. Баалоого баланын жеке сапаттары эмес, окуучунун ишмердүүлүгү жана бул иш-чаралардын жыйынтыгы гана дуушар болушу мүмкүн.

4. Баалоо системасы окуучуларды баалоо жана көзөмөл ишмердүүлүгүнө тартылгандай, өзүн-өзү баалоо жана башкаларды баалоо көндүмдөрү менен адаттарды өздөштүргөндөй жол менен курулушу керек.

Ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелген баланы окутууда, ал бала билим берүү программаны ийгиликтүү өздөштүрүү үчүн маалыматты берүүнүн жолдорун өзгөртүү зарыл. Үчүн өзгөчө шарттарды: тапшырманы аткаруу формаларын, аткаруу мөөнөтүн, аны уюштуруу жыйынтыктарды көрсөтүү жолдорун – камсыз кылуу керек.

Атайын билим алуу муктаждыктары бар балдарды окутуп жатканда мугалим эске алуусу керек:

- ачык-айкын көрсөтмөлөрдү колдонууну;
- тапшырмаларды түшүндүрүүнү кадамдарга бөлүү;
- тапшырмаларды ырааттуу аткарууга үйрөтүү;
- тапшырманы аткаруу үчүн көрсөтмөлөрдү кайталоо;
- тапшырмага чейинки ишти (мисалы, математикалык маселелерди чыгаруу) аткаруу чараларды көрсөтүү;
- тапшырылган ишти аягына чыгаруу үчүн кошумча убакыт берүү;
- үй тапшырмасын аткаруу үчүн кошумча убакыт берүү;
- окутуу процессинде ишмердүүлүктүн ар кандай түрлөрү колдонулушу керек;
- минималдуу толтурууну талап кылган көнүгүү баракчаларын пайдалануу;

Ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелген баланы окутууда жетишкендиктерин жана билимин туура баалоо дагы маанилүү.

Бул үчүн төмөнкү ыкмаларды колдонсо болот:

- коротулган күчүнө жана ийгилигине ылайык баалоонун жеке шкаласын колдонуу;
- сыноо тапшырмаларын окуучунун деңгээлине жараша жекелентип даярдоо жана баалоо;
- жакшы баага багыт алуу;
- окуучу аткара албаган тапшырманы кайра аткарууга мүмкүнчүлүк берүү.

Окуу процессин уюштурууда мугалим:

- оозеки мактоону колдонуш керек;
- эрежени аткарбагандыгы же бузгандыгы үчүн жазаны кыскартуу; терс эмес, көбүрөөк басым жасоо;
- окуучунун билгичтиктерин жана көндүмдөрүн эске алуу;
- жагдай талап кылганда окуучуга жумуш ордунда калтырып, эс алуусуна уруксат берүү;
- окуучунун жүрүш-турушу, бул учурда кабыл алынгыс экенин түшүндүрө турган баалоо (сөзүн, кыймылын) код системасын иштеп чыгуу;
- анча маанилүү эмес жүрүм-турумдук бузулууларга көңүл бурбоо;
- дары-дармекти кабыл алуу зарылдыгын же окуучунун чарчаганын эскертип турган баалоо турумдун өзгөрүүлөрү жөнүндө, билимдерди өздөштүрүү керектигин эске алуусу керек.

Инклюзивдик билим берүүдө көзөмөл, текшерүү жана окутуунун натыйжаларын баалоо окутуу-тарбиялоо процессинин негизги элементтери, бул элементтерсиз мугалим менен окуучу ортосундагы өз ара аракеттенүү толугу менен мүмкүн эмес. Көзөмөл жана текшерүү жасалган болсо, алар төмөнкү маселелерди чечүү үчүн мугалимге жардам берет:

- жекече билим берүү программасында жайгаштырылган окутуу, тарбиялоо жана баалоо сыяктуу окутуунун максаттарын ишке ашыруунун абалын аныктоо;
- окуучулардын билимдериндеги жана көндүмдөрүндөгү кемчиликтерди ыкчам аныктоо;
- материалды кайталанышынын жана систематизациялоону колдонууга;
- жаңы материалды өздөштүрүү үчүн, даярдык деңгээлин аныктоо;
- өзүн-өзү текшерүү жана өзүн-өзү башкаруу ыкмаларын колдонуу менен, жоопкерчилик көнүл топтоп иштөө мүмкүнчүлүгүн түзүү;
- окуучулардын жоопкерчилигин колдоо;
- таанып билүү процесстеринин, эмоционалдык- эрк чөйрөсүнүн, кеп ишмердүүлүгүнүн динамикасына мониторинг жүргүзүү;
- коомдук көндүмдөрдү өнүктүрүү динамикасын аныктоо.

Окуучулардын билимдерин, билгичтиктерин жана көндүмдөрүн текшерип жана баалоо (окутуучу) аларды дайыма баалайт. Айрыкча, маанилүү ролду мугалимдин оозеки баалоо өзгөчө бул окуучунун өзүн-өзү баалоосун калыптандырууга таасирин тийгизет. Окуучулардын ийгиликтерин салыштырбаш керек, бул класстагы инсан аралык мамиле келтириши мүмкүн. Ошондуктан, анын буга чейинки жетишкендиктерине, окутуу деңгээлин салыштыруу жакшы.

Колдонулган адабияттар:

1. Самсонова Е.В. Основные педагогические технологии инклюзивного образования / Е.В. Самсонова, Т.П. Дмитриева, Т.Ю. Хотылева. – М.: Педагогический университет «Первое сентября», 2013. -36 с.
2. Дмитриева. Ю.Ю. Актуальность инклюзивного образования в современном мире/ http://olimp.edumsko.ru/about/news/aktualnost_inkluzivnogo_obrazovaniva.
3. Педагогика инклюзивного образования: Хрестоматия. – М.: Консалтинговая группа «Финиум», 2014. – 26 с.
4. Инклюзивное образование: результаты, опыт и перспективы: Сборник материалов III Международной научно-практической конференции / Под ред. С.В. Алехиной. – М.: МГППУ, 2015. – 528 с.

УДК 376.5

Джеттибаева А. Н.
Педагогика факультетинин
Сурдопедагогика профилинин
3-курсунун студенти

ДЕН СОЛУГУК МҮМКҮНЧҮЛҮКТӨРҮ ЧЕКТЕЛҮҮ БАЛДАРДЫ ИНКЛЮЗИВДИК ДЕНЕ ТЕРБИЯЛОО.

Аннотация: Бул макалада камтылган чөйрөдө ден-соолугунун мүмкүнчүлүгү чектелген балдардын айрыкча физикалык билим берүү маселеси каралат. Атайын билим берүү объектөөлөрүнө муктаж балдардын дене тарбия – билим берүү жана окутуу үчүн, башка бардык тармактар менен тыгыз байланышта болуп түзөтүү жана педагогикалык иштин маанилүү сыпаттарынын бири.

Ачык создор: камтыган билим берүү, дене тарбия, машыгуу, атайын билим берүү объектөөлөрүнө муктаж балдар, мотор аянты, тууралоо, ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү (ден соолугунун мүмкүнчүлүктөрү чектелүү балдар) менен балдар.

Джеттибаева А.
Студент 3 курса факультета
педагогика по
профилю Сурдопедагогика

ИНКЛЮЗИВНОЕ ФИЗИЧЕСКОЕ ВОСПИТАНИЕ ДЕТЕЙ С ОВЗ.

Аннотация: В статье рассматриваются проблемы и особенности организации физического воспитания детей с ограниченными возможностями здоровья в инклюзивной среде. Физическое воспитание детей с ограниченными возможностями здоровья – одно из важных направлений коррекционно-педагогической работы находящееся в тесной связи со всеми другими сторонами воспитания и обучения.

Ключевые слова: инклюзивное образование, физическое воспитание, физические упражнения, дети с особыми образовательными потребностями, двигательная сфера, коррекция, дети с ограниченными возможностями здоровья (дети с ОВЗ).

Dzhetibayeva A.
3rd year student of the faculty
pedagogy
profile deafworking

INCLUSIVE PHYSICAL EDUCATION OF CHILDREN WITH DISABILITIES.

Annotation: The article deals with the problems and features of the organization of physical education of children with disabilities in an inclusive environment. Physical education of children with

Подпись _____ заверяю
Ученый секретарь _____
КГУ им. И. КРАБАЕВА